

Súd: Okresný súd Košice okolie
Spisová značka: 7C/652/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7516212701
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Kerecmanová
ECLI: ECLI:SK:OSKE3:2021:7516212701.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice - okolie sudkyňou JUDr. Evou Kerecmanovou v spore žalobcu R. R., nar. 12.X.XXXX, bytom B. XXX zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Slobodníkom, so sídlom Štúrova 20, Košice proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, v konaní o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 1.451,60 eur a úrok z omeškania vo výške 5,15 % ročne zo sumy 1.451,60 eur od 1.8.2014 do zaplatenia, všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy 1.451,60 eur. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde Košice - okolie (ďalej aj „súd“) 18.8.2016 domáhal, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť mu sumu 3.451,60 eura, 5,15 % ročný úrok z omeškania z tejto sumy od 1.8.2014 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania. Žalobu skutkovo odôvodnil tým, že voči žalovanej si uplatňuje náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená pri výkone verejnej moci, keď bolo voči nemu vedené trestné stíhanie za skutok, ktorý nie je trestným činom. Uviedol, že prokurátor podal na neho 4.5.2012 obžalobu za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, čím na seba prevzal zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie vyšetrovateľa z 27.1.2012, ktorým mu bolo vznesené obvinenie za predmetný zločin, a rozsudkom krajského súdu z 17.10.2013 bol oslobodený spod obžaloby, pretože žalovaný skutok nie je trestným činom. Uviedol, že zaplatenia sumy 451,60 eura sa domáha titulom náhrady trov obhajoby v trestnom konaní a zaplatenie sumy 3.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej mu trestným stíhaním, vzneseným obvinením a podanou obžalobou, tvrdiac, že trestným stíhaním bolo hlboko zasiahnuté do jeho ľudskej dôstojnosti, rodinného, súkromného a spoločenského života, vyvolalo v ňom extrémne psychické napätie, pocity krivdy, sklamaní, nespravodlivosti a úzkosti, či strachu z budúcnosti, znížil sa jeho spoločenský status a narušili sa jeho príbuzenské a priateľské väzby s okolím. Predmetný zásah spôsobil ujmu v jeho postavení v spoločnosti, v rodinnom živote ako aj v susedských vzťahoch. Poukázal na to, že nemajetková ujma má charakter satisfakčný. Náhrada poskytnutá v peniazoch má „očistiť“ poškodenú osobu v očiach iných ľudí a mala by byť primeraná zásahu ako aj okolnostiam. Je nepochybné, že jeho povest' bola zasiahnutá vo všetkých oblastiach života a výška nemajetkovej ujmy musí byť primeraná tak, aby bola nielen zadostučinením pre neho samého, ale zároveň aby na základe jej výšky nadobudol v očiach verejnosti späť svoju vážnosť a dôstojnosť. Žije v obci, ktorá má 2 129 obyvateľov, a kde s prihliadnutím na obecné pomery je zřejmé, že trestné stíhanie

jedného zo spoluobčanov vyvolalo miestnu pozornosť. Súčasne sa vzťah spoluobčanov pod vplyvom vzneseného obvinenia k jeho osobe zmenil, preto konštatovanie porušenia práva, nemôže byť pre neho dostatočným zadosťučinením. Uviedol, že o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody písomne požiadal Ministerstvo spravodlivosti SR žiadosťou z 20.1.2014, ktoré jeho žiadosť postúpilo Generálnej prokuratúre SR, avšak z dôvodu kompetenčného sporu medzi predmetnými orgánmi, ho MS SR ani GP SR neinformovali o vybavení jeho žiadosti. Na preukázanie tvrdých skutočností žalobca predložil súdu listinné dôkazy, a to uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia z 27.1.2012, obžalobu z 4.5.2012, rozsudok Okresného súdu Košice - okolie z 7.2.2013 č. k. 2T 89/12-64, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 17.10.2013 sp. zn. 7To 61/2013-81, žiadosť o predbežné prerokovanie nároku z 20.1.2014 s podacím lístkom z 20.1.2014, postúpenie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku MS SR Generálnej prokuratúre SR zo 6.3.2014, vyrozsudenie o postúpení z 3.6.2014, korešpondenciu medzi MS SR a GP SR ohľadom predmetnej žiadosti z 16.6.2014 a 1.7.2014.

2. Žalovaná navrhla žalobu zamietnuť. Uviedla, že zo strany orgánov prokuratúry nedošlo k nesprávnemu úradného postupu, ktorý by mal zakladať nárok na náhradu škody. Uznesenie o vznesení obvinenia nemožno v danom prípade automaticky považovať za nezákonné len z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní trestného činu, sa z rôznych dôvodov nepotvrdila. Uviedla, že nedošlo k porušeniu zásad trestného konania. K uplatňovanej škode poznamenala, že musí byť zaplatená, t. j. musí dôjsť k zmenšeniu majetku, trovy musia byť účelne vynaložené a je otázna dôvodnosť preplácania trov obhajoby, ak sa nejedná o prípad nutnej obhajoby. Rovnako nemajetkovú ujmu a okolnosti ju podmieňujúce nestačí len tvrdiť, ale musia byť v konaní aj preukázané. Zároveň poukázala na to, že žalobca si uplatňuje náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím - uznesením povereného príslušníka policajného zboru, ktorým bolo voči nemu vznesené obvinenie za zločin vydierania, avšak voči predmetného rozhodnutiu žalobca nepodal sťažnosť, pričom podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovednosť štátu je daná iba v prípade, ak poškodený využil všetky riadne opravné prostriedky na dosiahnutie nápravy. Uviedla, že s poukazom na uvedené, žalobca nemá zo zákona nárok na náhradu škody. Na preukázanie tvrdenej skutočnosti žiadala zabezpečiť spis PZ Košice - okolie, odbor kriminálnej polície, oddelenie všeobecnej kriminality ČVS: ORP-817/OVK-KS-2011. Ďalej poukázala na to, že podľa odôvodnenia obžaloby bol žalobca dovtedy dvakrát súdne trestaný a skutok, ktorý bol predmetom obžaloby, spáchal v závere skúšobnej doby podmieneného odsúdenia, teda musel vedieť, že voči uzneseniu o vznesení obvinenia môže podať sťažnosť, avšak neučinil tak. Keďže žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že trestne stíhaný nebol, navrhla vyžiadať odpis z registra trestov žalobcu.

3. Žalobca v replike k vyjadreniu žalovanej uviedol, že súdna prax je dlhodobo ustálená v otázke vyhodnotenia uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného, ak v konečnom dôsledku dôjde k oslobodeniu obžalovaného. Takéto právo by žalobca nemal len vtedy, ak by vznesenie obvinenia zaviniť sám; bol oslobodený spod obžaloby len preto, že nie je za trestný čin trestne zodpovedný; bola by mu udelená milosť alebo trestný čin by bol amnestovaný. Žalobca však nebol oslobodený spod obžaloby z uvedených dôvodov. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. K námietke žalovanej, že v danej trestnej veci nešlo o prípad nutnej obhajoby, preto mu nevznikol nárok na náhradu trov obhajoby, uviedol, že v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, fyzická osoba vynaložila náklady na trovy obhajoby smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov na obvineného. Štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu bez ohľadu na skutočnosť, či v trestnom konaní bol obvineného obhajca ustanovený, alebo či si ho zvolil sám. V spore si uplatňuje len náhradu účelne vynaložených úkonov právnej služby, ktorých výška bola stanovená v súlade s advokátskou vyhláškou, pričom obhajoba spočívala vo vykonaní nasledujúcich úkonov: 16.10.2012 príprava a prevzatie obhajoby 63,58 eura, 27.11.2012 obhajoba na hlavnom pojednávaní 63,58 eura, 7.2.2013 obhajoba na hlavnom pojednávaní 65,08 eura, 8.2.2013 porada s klientom 21,69 eura, 16.10.2013 odvolanie 57,95 eura, 17.10.2013 obhajoba na verejnom zasadnutí 46,50 eura, režijný paušál 2 x 7,63 eura a 4 x 7,81 eura t. j. 376,33 eura + 20 % DPH 75,27 eura, celkom 451,60 eura. Na preukázanie uhradenia trov obhajoby predložil súdu príjmové pokladničné doklady vystavené advokátom JUDr. Slobodníkom z 22.2.2013, 27.2.2013 a 5.4.2013. K námietke žalovanej, že nemajetkovú ujmu a okolnosti ju podmieňujúce nestačí len tvrdiť, ale musia byť v konaní aj preukázané, poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 428/05, podľa ktorého už samotné trestné stíhanie je spôsobilé vyvolať vznik nemateriálnej ujmy, keďže každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného a už samotný fakt trestného konania je záťažou pre obvineného. Opätovne zdôraznil, že žije v obci, ktorá má cca 2 000 obyvateľov, kde s

prihliadnutím na obecné pomery je zrejmé, že trestné konanie jedného z obyvateľov obce vyvolalo miestnu pozornosť. Súčasne sa vzťah spoluobčanov pod vplyvom vzneseného obvinenia k jeho osobe zmenil. V dôsledku prebiehajúceho trestného stíhania bola narušená jeho dobrá povesť v mieste bydliska, trestné stíhanie malo negatívny dopad na jeho psychický stav, ktorý sa zmenil, uzavrel sa a ťažko túto situáciu zvládal, nevedel spať. Narušil sa aj jeho vzťah s priateľkou, ktorý sa už nikdy neupravil, až sa nakoniec roku 2015 rozišli. Prebiehajúce trestné stíhanie malo negatívny vplyv aj na jeho rodičov a sestru, ktorí túto situáciu ťažko znášali. Dopad trestného stíhania spôsobil rozvrat jeho rodinných vzťahov a nakoniec aj rozpad partnerského vzťahu. Žiadal zobrať do úvahy dobu trvania trestného konania (takmer dva roky) a povahu trestnej veci (zločin vydierania). Keďže žalovaná namieta výšku ním uplatnenej nemajetkovej ujmy, na jej preukázanie navrhol vykonať dokazovanie jeho výsluchom a výsluchom svedkov: bývalej priateľky K. W. a svojich rodinných príslušníkov matky K.Í. R. a sestry P. W.. Pokiaľ žalovaná doplnila svoju argumentáciu v tom, že v súlade s ust. § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. nemá zo zákona nárok na náhradu škody, pretože nepodal proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť, poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu SR v uznesení sp. zn. 9Cdo/65/2020 z 29.9.2020 a rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30.9.2019 sp. zn. 6Cdo 75/2017, ktorých právny záver je taký, že rozhodujúcim, z hľadiska žalobou uplatneného nároku, je výsledok trestného konania a objektívna zodpovednosť štátu, bez ohľadu na zavinenie, nárok nie je podmienený podaním riadneho opravného prostriedku (sťažnosti) proti uzneseniu o vznesení obvinenia resp. rozhodnutiu o väzbe.

4. Zástupca žalobcu k skutku, pre ktorý bol žalobca trestne stíhaný uviedol, že žalobca chcel, aby mu podnikateľ W. W., za to že žalobcovi ublížil na zdraví, dal 1.000,- eur. W. W. to žalobcovi aj sľúbil, avšak predmetnú sumu nezaplatil a podal na žalobcu trestné oznámenie. Problém bol v tom, že žalobca W. W. povedal, aby mu zaplatil 1.000,- eur za ublíženie na zdraví, inak na neho podá trestné oznámenie, v čom prokuratúra aj súd prvého stupňa videli znaky vydierania.

5. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, výsluchom svedkov P. W., K. R. P. K. W., oboznámil sa s odpisom z registra trestov žalobcu, listinnými dôkazmi predloženými žalobcom, ktoré sú súčasťou spisu a zistil tento skutkový stav:

6. Uznesením vyšetrovateľa odboru kriminálnej polície, oddelenia všeobecnej kriminality Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach - okolie z 27.1.2012 sp. zn. ČVS: ORP-817/OVK-KS-2011 bolo začaté trestné stíhanie a voči žalobcovi vznesené obvinenie za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona pre skutok uvedený v odseku 7 (citované uznesenie).

7. Okresná prokuratúra Košice - okolie podala 7.5.2012 na Okresnom súde Košice - okolie obžalobu z 4.5.2012 sp. zn. 1Pv 82/12-5 na žalobcu preto, že dňa 5.12.2011 poslal SMS správu W. W., aby sa stretli, avšak ku stretnutiu nedošlo, neskôr poškodeného telefonicky vyzval, aby mu zaplatil 1.000,- eur za to, že mu W. W. dňa 15.11.2011 v obci Kechnec ublížil na zdraví, v opačnom prípade na neho podá trestné oznámenie, s čím W. W. nesúhlasil, a preto 15.12.2011 obvinený podal trestné oznámenie na W. W., teda iného hrozbou inej ťažkej ujmy nútil aby niečo konal, opomenul, alebo trpel, čím spáchal zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona /citovaná obžaloba/. V odôvodnení obžaloby bolo uvedené, že žalobca bol doposiaľ dvakrát súdne trestaný, a skutok, ktorý je predmetom obžaloby, spáchal v závere skúšobnej doby podmieneného odsúdenia.

8. Okresný súd Košice - okolie rozsudkom zo 7.2.2013 sp. zn. 2T 89/12-64 uznal žalobcu vinným z hore uvedeného skutku, ktorý právne kvalifikoval ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, a odsúdil ho na trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov s podmieneným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu v trvaní jedného roka (citovaný rozsudok okresného súdu).

9. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 17.10.2013 sp. zn. 7To 61/2013-81, právoplatným 17.10.2013, na odvolanie žalobcu ako obžalovaného, zrušil vyššie citovaný rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a žalobcu oslobodil spod obžaloby pre skutok kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, pretože žalovaný skutok v danom prípade nie je trestným činom, pretože nenapĺňa pojmové znaky žalovaného trestného činu; z výpovedí poškodeného v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní vyplynulo, že hrozba podaním trestného oznámenia na jeho osobu obžalovaným pre neho neznamenala hrozbu žiadnej ujmy, toľko ťažkej, a podanie trestného oznámenia obžalovaným bolo oprávnené, o čom svedčí skutočnosť, že na základe neho je poškodený trestne stíhaný (citovaný rozsudok krajského súdu).

10. Žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, v rozsahu uplatnenom žalobou, listom z 20.1.2014, ktorý bol Ministerstvu spravodlivosti SR doručený 22.1.2014 (žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku z 20.1.2014, postúpenie žiadosti Ministerstvom spravodlivosti SR Generálnej prokuratúre SR z 6.3.2014).

11. Z výpovede žalobcu bolo zistené, že trestné stíhanie bolo pre neho ťažké. Ľudia u nich v dedine - Seni, o tom rozprávali, všetci o tom vedeli, pretože podnikateľ, ktorého mal vydierať, a ktorý bol v dedine známy, zamestnával ľudí z dediny, to všade rozprával, vysmieval sa z neho, že je vydierač, aj ten alkohol tam bol, preto odišiel zo Sene ku svojej priateľke do Olšovian. Mama sa prestala s ním rozprávať.

12. Z výpovede svedkyne P. W., sestry žalobcu, bolo zistené, že o trestnom stíhaní brata sa dozvedela od ľudí v dedine. Dostávali otázky, prečo to spravil, prečo vydieral toho pána, aj s manželom sa povadila. Žalobca sa povadil s priateľkou, rodičia sa povadili. Ľudia v dedine na nich ukazovali. W. W. bol v dedine známy, zamestnával ľudí z dediny. Trestné stíhanie jej vzťah so žalobcom nenarušilo, nikdy neverila, že to spravil.

13. Z výpovede svedkyne K. R., matky žalobcu, bolo zistené, že o trestnom stíhaní syna za vydieranie sa dozvedela z pošty, ktorá synovi prišla. Nepamätá sa, či v tom čase žili so synom v spoločnej domácnosti, pretože striedavo býval doma a u priateľiek. Nechcelo sa jej veriť, že sa také niečo stalo, že to urobil. Aj to tak brala, že to nie je pravda. Jej vzťah so synom to nezmenilo, stále majú dobré vzťahy. Keď syn chodil po polícii a súdoch, bolo to stresujúce. Aj manžel to zle znášal, mrzelo to aj synovu priateľku Klaudiu. Syn trestné stíhanie znášal ťažko, lebo boli s pánom W. kamaráti, robil predtým v jeho firme, poznali sa. Ona aj jej manžel v tom čase robili u p. W., vzťahy sa dočasne zhoršili, potom sa zlepšili, ale na pôvodnú úroveň sa už nedostali. S p. W. sú aj v príbuzenskom vzťahu, jeho mama je manželovou sesternicou. U p. W. a s manželom pracovali aj naďalej, kým firma fungovala, neprepustil ich.

14. Z výpovede svedkyne K. W.ej, bývalej priateľky žalobcu, bolo zistené, že jej vzťah so žalobcom je aktuálne priateľský. Trestné stíhanie žalobcu vnímala tak, že bol obvinený neprávom. Malo to však vplyv na ich vzťah, často sa hádali, pretože žalobca z toho začal piť. Príčinou ich rozchodu boli hádky a alkohol. Po incidente sa žalobca prisťahoval k nej do Olšovian. Bála sa, že bude zatvorený, chodili po súdoch.

15. Z odpisu registra trestov žalobcu z 15.7.2021 bolo zistené, že v registri trestov má žalobca dva záznamy: 1/ rozhodnutie Vojenského obvodového súdu Prešov z 28.5.2001 sp. zn. 2T 63/01 podľa § 285 ods. 1 Tr. zák. (t.j. všeobecné ohrozenie), odňatie slobody podmienenečne na 4 mesiace so skúšobnou dobou do 28.5.2002, osvedčenie sa 19.12.2002; na páchatel'a sa hľadá ako by nebol odsúdený a 2/ rozsudok Okresného súdu Košice - okolie z 21.12.2009 sp. zn. 5T 77/09 právoplatné 21.12.2009, § 156 ods. 1, 2a Tr. zák. (t.j. úmyselné ublíženie na zdraví, čin spáchaný na chránenej osobe), odňatie slobody podmienenečne na 8 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní 2 roky do 21.12.2011, osvedčenie 21.12.2011, uložené ochranné liečenie protialkoholické ambulantné, ochranné liečenie protitoxikomanické ambulantné; na páchatel'a sa hľadá, ako by nebol odsúdený.

16. Podľa § 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení rozhodnom pre právne posúdenie vecí (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z.z.“ alebo „citovaný zákon“), tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.

17. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

18. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť.

19. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

20. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

21. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

22. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., právo podľa ods. 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

23. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

24. Podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde, môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

25. Podľa § 17 ods. 1 citovaného zákona uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

26. Podľa § 17 ods. 2 citovaného zákona v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

27. Podľa § 17 ods. 3 citovaného zákona, výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ods. 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

28. Podľa § 17 ods. 4 citovaného zákona výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa ods. 2 nemôže byť vyššia, ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilným trestným činom podľa osobitného predpisu.

29. Podľa § 18 ods. 1 citovaného zákona náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení, alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie, a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

30. Podľa § 18 ods. 3 citovaného zákona súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určuje ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

31. Žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady škody, ktorá mu bola spôsobená nezákonným rozhodnutím - uznesením vyšetrovateľa o vznesení obvinenia za zločin vydierania, obžalobou prokurátora a následne vedeným trestným stíhaním, ktoré skončilo rozhodnutím súdu o jeho oslobodení spod obžaloby. O predbežné prerokovanie žalobou uplatneného nároku žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti SR, ktoré žiadosť postúpilo Generálnej prokuratúre SR. Z dôvodu kompetenčného sporu, predmetnú žiadosť Ministerstvo spravodlivosti SR ani Generálna prokuratúra SR neprejednali.

32. Vykonaným dokazovaním mal súd hore uvedenými rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní preukázané, že žalobcovi bolo uznesením vyšetrovateľa z 27.1.2012 vznesené obvinenie za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona za skutok uvedený v ods. 7. Voči predmetnému rozhodnutiu žalobca nepodal sťažnosť, čo medzi stranami nebolo sporné. Následne bola prokurátorom podaná na súde 7.5.2012 obžaloba. Okresný súd Košice - okolie rozsudkom z 7.2.2013 sp. zn. 2T 89/12-64 uznal žalobcu vinným zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona za hore uvedený skutok, a odsúdil ho na trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 1 roka. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 17.10.2013 sp. zn. 7To 61/2013-81 právoplatným 17.10.2013 zrušil odvolaním napadnutý rozsudok v celom rozsahu a žalobcu oslobodil spod obžaloby pre skutok kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko žalovaný skutok v danom prípade nie je trestným činom, pretože nenapĺňa pojmové znaky žalovaného trestného činu.

33. Zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom je potrebné vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniel. Rozhodnutím meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia a vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

34. Pokiaľ žalovaná, s poukazom na ust. § 6 ods. 2 prvá veta zákona č. 514/2003 Z.z., žiadala žalobu zamietnuť z dôvodu, že žalobca nepodal opravný prostriedok (sťažnosť) proti nezákonnému rozhodnutiu - uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia, a teda nesplnil zákonom stanovené podmienky pre priznanie žalobou uplatneného nároku; podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR (uznesenie z 29.9.2020 sp. zn. 9Cdo/65/2020, rozsudok z 30.9.2019 sp. zn. 6 Cdo/75/2017) nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia spod obžaloby nie je podmienený povinnosťou podať sťažnosť proti rozhodnutiu o vznesení obvinenia, rozhodujúci je z hľadiska žalobou uplatneného nároku výsledok trestného konania. Navyiac v prejednávanej veci by prichádzala do úvahy aj aplikácia ust. § 6 ods. 2 druhá veta zákona č. 514/2003 Z. z., v zmysle ktorého sa splnenie tejto podmienky nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa. Súd má za to, že v prejednávanej veci ide o takýto prípad, nakoľko dôvodom oslobodenia žalobcu spod obžaloby bola právna kvalifikácia skutku, ktorého sa dopustil, teda odborná otázka, s ktorou sa nesprávne vypořiadal nielen vyšetrovateľ pri vznesení obvinenia, ale aj prokurátor pri podaní obžaloby a súd prvej inštancie v odsudzujúcom rozsudku. V kontexte uvedeného by sťažnosť bola formálna a žalobca by ňou v danom štádiu trestného konania nezvrátil jeho nasledujúci priebeh.

35. Vzhľadom k uvedenému je treba považovať uznesenie o vznesení obvinenia žalobcovi a následne podanú obžalobu za nezákonné rozhodnutia, keďže žalobca bol rozhodnutím súdu oslobodený spod obžaloby. Preto je štát povinný reparovať žalobcovi následky spôsobené nezákonným rozhodnutím a nahradiť mu vzniknutú škodu.

36. Pokiaľ sa žalobca domáhal náhrady trov obhajoby v trestnom konaní, medzi stranami nebolo sporné, že v trestnom konaní, ktoré bolo vyvolané uznesením o vznesení obvinenia, bol žalobca zastúpený advokátom JUDr. Milanom Slobodníkom, a rovnako medzi stranami nebol sporný rozsah a výška trov

obhajoby špecifikovaných v odseku 3 odôvodnenia tohto rozsudku. Žalobca príjmovými pokladničnými dokladmi preukázal, že žalobou uplatnené trovy obhajoby 451,60 eura uhradil advokátovi JUDr. Milanovi Slebodníkovi 22.2.2013, 27.2.2013 a 5.4.2013. Skutočnosť, že nešlo o prípad nutnej obhajoby je irelevantná, nakoľko každý má právo zvoliť si zástupcu na zastupovanie v konaní a išlo o účelne vynaložené trovy. Preto súd podľa vyššie citovaného ust. § 18 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu škody vo výške trov právneho zastúpenia v trestnom konaní 451,60 eura, tak ako je uvedené vo výroku I. rozsudku.

37. Čo sa týka žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch 3.000,- eur, na ktorú je potrebné hľadieť ako na súčasť širšie chápaného pojmu škoda, súd dospel k záveru, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučineným, a preto podľa vyššie citovaného ust. § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 1.000,- eur. Pri svojom rozhodnutí zohľadnil dĺžku trestného stíhania žalobcu (21 mesiacov), skutočnosť, že žalobca sa od vznesenia obvinenia 27.1.2012 do oslobodenia spod obžaloby 17.10.2013 musel podrobovať úkonom trestného konania, predkladať argumenty na svoju obhajobu, po celú dobu žil s vedomím trestného stíhania, čo s hrozbou trestu spôsobovalo u neho psychickú záťaž. Uvedené mal súd preukázané výpoveďou žalobcu a svedkýň K. R. (matky žalobcu) a K. W. (bývalej priateľky žalobcu). Pokiaľ žalobca tvrdil, že okrem tejto osobnostnej sféry bol poškodený aj vo sfére spoločenskej tým, že sa vzťah spoluobčanov pod vplyvom vzneseného obvinenia k jeho osobe zmenil, že jeho povest' bola zasiahnutá vo všetkých oblastiach života, uvedené súdu nepreukázal. Rovnako žalobca nepreukázal tvrdené narušenie rodinných väzieb, z výpovede matky a sestry žalobcu bolo zistené, že nikdy neverili, že sa dopustil vydierania a vzťahy medzi nimi v dôsledku uvedeného narušené neboli. Pokiaľ žalobca tvrdil, že trestné stíhanie a následné správanie sa spoluobčanov k nemu bolo dôvodom, prečo bol nútený odísť bývať z obce Seňa k priateľke do obce Olšovany, výpoveďou svedkyne K. W. bolo preukázané, že žalobca sa k nej prisťahoval, ale že bol nútený odsťahovať sa z obce Seňa pre správanie sa spoluobčanov k nemu nepreukázal. Navyiac z výpovede matky žalobcu bolo zistené, že striedavo býval doma a u priateľiek. Čo sa týka tvrdenia žalobcu, že trestné stíhanie bolo dôvodom jeho rozchodu s vtedajšou priateľkou K. W.K., z jej výpovede bolo zistené, že trestné stíhanie žalobcu pre zločin vydierania vnímala tak, že bol obvinený neprávom, potvrdila, že vplyv na ich vzťah to malo, pretože sa hádali, nakoľko žalobca začal piť, ako príčinu rozchodu označila hádky a alkohol. Ak sa teda po začatí trestného stíhania žalobcu zhoršili vzťahy medzi žalobcom a jeho vtedajšou priateľkou K. W., vykonaným dokazovaním bolo zistené, že priateľka ho podporovala - prisťahoval sa k nej, vnímala to tak, že je obvinený neprávom - a ich vzťah sa narušil pre následné správanie sa žalobcu, požívanie alkoholických nápojov z jeho strany a vzájomné hádky. Zároveň súd pri rozhodovaní zohľadnil, že nešlo o prvé trestné stíhanie žalobcu, žalobca už trestne stíhaný a právoplatne odsúdený bol, a to dvakrát. Skutku, pre ktorý bol stíhaný sa dopustil v skúšobnej dobe, čo počas celého konania neuviedol a na otázku súdu či išlo o jeho prvé trestné stíhanie alebo už trestne stíhaný bol, uviedol, že trestne stíhaný nebol resp. si nepamätá. V kontexte uvedeného ťažko uveriť, že trestné stíhanie za hore uvedený skutok žalobca znášal tak ťažko, keď na predchádzajúce trestné stíhanie sa ani nepamätá. Vzhľadom k hore uvedeným skutočnostiam súd zamietol žalobu v prevyšujúcej časti žalobou uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy 2.000,- eur, tak ako je uvedené vo výroku II. rozsudku.

38. Podľa § 517 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka dlžník ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

39. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (§ 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.).

40. Podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

41. Štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. Márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného právneho vzťahu (§ 489 Občianskeho zákonníka) dostáva do omeškania,

a tak najneskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí šesťmesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť poškodenému tiež úroky z omeškania. Ak štát oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, lehota omeškania mu podľa vyššie citovaného ust. § 16 ods. 4 posledná veta zákona č. 514/2003 Z. z. začína plynúť dňom tohto oznámenia. Žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti SR, konajúce v mene štátu, o predbežné prerokovanie nároku listom z 20.1.2014, ktorý bol Ministerstvu spravodlivosti SR doručený 22.1.2014. Z dôvodu kompetenčného sporu medzi Ministerstvom spravodlivosti SR a Generálnou prokuratúrou SR, nárok žalobcu nebol predbežne prerokovaný, čo medzi stranami nebolo sporné. Šesťmesačná lehota na plnenie tak uplynula 22.7.2014, nasledujúcim dňom sa žalovaná dostala do omeškania s plnením, preto ju súd podľa vyššie citovaných zákonných ustanovení zaviazal zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5,15 % ročne z priznanej náhrady škody 1.451,60 eura od 1.8.2014 (žalobca žiadal priznať úrok z omeškania od tohto dátumu) do zaplatenia, tak ako je uvedené vo výroku I. rozsudku. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu teda k 23.7.2014 bola 0,15 % a úrok z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyšší. Súd priznal žalobcovi úrok z omeškania aj z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko základ predmetného nároku bol daný, žalovaná v rámci predbežného prerokovania nároku žalobcovi neposkytla plnenie a argumentovať tým, že výška náhrady nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu a do omeškania so zaplatením náhrady nemajetkovej ujmy sa preto nedostala, by žalovaná mohla len v tom prípade, ak by plnenie titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcovi poskytla, avšak v sume nižšej ako súd. V takom prípade, by súd žalovanú k zaplateniu úroku z omeškania z takto vzniknutého rozdielu nezaviazal.

42. Podľa § 232 ods. 3 druhá veta CSP súd na žiadosť žalovanej, odôvodnenú administratívnym postupom pri plnení, určil žalovanej na splnenie v rozsudku uloženej povinnosti lehotu 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

43. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

44. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

45. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanej náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci vo výške 3.451,60 eura; sumy 451,60 eura titulom náhrady trov, ktoré vynaložil v trestnom konaní, a sumy 3.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri rozhodovaní o trovách konania súd vychádzal zo skutočnosti, že nemajetková ujma sa z hľadiska rozhodovania o trovách konania vyznačuje určitými špecifikami. Pokiaľ majetkovú škodu možno vyčíslieť a objektivizovať, v prípade nemajetkovej ujmy náhrada slúži na primerané odškodnenie zásahu do objektívne nemerateľných hodnôt, a preto určenie jej výšky spočíva do určitej miery na úvahe súdu. Pokiaľ výška plnenia závisí aj na úvahe súdu, nevedia strany výsledok sporu ovplyvniť, a tak prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu nemožno považovať za čiastočný neúspech. Nep priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v celej uplatnenej výške preto nepredstavuje čiastočný procesný neúspech žalobcu, a je dôvodné v rozhodnutí o trovách konania aplikovať ust. § 255 ods. 1 CSP s tým, že pri vyčíslení výšky náhrady sa za hodnotu sporu považuje výška priznaného plnenia. Skutočnosť, že súd nepriznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 2.000,- eur teda nemožno považovať za procesný neúspech žalobcu, a preto súd priznal žalobcovi podľa vyššie citovaného ust. § 255 ods. 1 CSP voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy 1.451,60 eur, tak ako je uvedené vo výroku III. rozsudku.

46. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať odvolanie strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Okresnom súde Košice - okolie, písomne, v troch vyhotoveniach (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpisu a spisovej značky konania (§ 127 ods. 1, 2 CSP) uvedie, proti

ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /odvolacie dôvody/ a čoho sa odvolateľ domáha /odvolací návrh/ (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
 - b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
 - c) rozhodol vylúčený sudca alebo neprávne obsadený súd,
 - d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
 - e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
 - f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
 - g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
 - h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).
- Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť a odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364, 365 ods. 3 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov.